

Cím

Bevezetés az elméleti-kvalitatív kutatásba: Mi a felvilágosodás?

Tantermi ☒
Stúdió, műterem vagy műhely ☐
Külső helyszínen ☐
Online ☐

Kódok

di78, di69-A-2025-26-1-4

Hirdető

MOME Doktori Iskola

	Kurzus típusa	Kredit	Kontaktóra	Otthoni munkaóra	Tantárgy típusa	Félév	Melyik tantárgy része?
Alapadatok	Gyakorlat	5	2			2025/ősz	Elméleti-kvalitatív kutatás

Aiánlás

A kurzus célja és alapelvei:

A) A design- és művészeti kutatások, csakúgy, mint a bölcsészetek és társadalomtudományok jelentős részben kvalitatív kutatási módszereket alkalmaznak. A szemeszter célja egyfelől, hogy átfogó képet adjon ezekről, másfelől pedig ki is próbálunk ilyeneket egy megadott speciális témakörben a gyakorlatorientált elméleti oktatás szellemében. Az átfogó ismeretek megszerzése során különös hangsúlyt fektetünk a következő pontokra:

- a kvalitatív kutatás típusai
- egyéni probléma- és témaazonosítás a témakörön belül (redukció, topic sentence-írás etc.)
- adaptív és iteratív kutatásterv (summary-módszer)
- forrástipológia, forrásallokáció
- szakirodalom-feldolgozás
- kvalitatív interjúkészítés
- képi és architekturális források elemzése
- a nem karosszék-antropológiai módszerek (avagy a jelenlévő megfigyelés lehetséges esetei)
- forrásértelmezés, interpretációs/hermeneutikai munka
- kutatásetika, kritikai szemlélet, avagy a megértés valódi tétjei
- kutatási beszámoló írása

Rövid leírás

B) Idei speciális témakörünk a felvilágosodás mai filozófiai és történeti jelentősége. Feltevésünk szerint Marina GARCÉS katalán filozófusnak mélyen igaza van abban, hogy fenntarthatatlan, posztumusz korunk a felvilágosodás elleni háborútól zajos. Az újautoriter berendezkedések és a poszthumanizmus korifeusai ráadásul gyakran a klasszikus baloldali modernitás- és kapitalizmuskritika kiforgatásával indulnak hadba manapság, s olyan – önmagában is ellentmondásos – filozófiai konstrukciókat sajátítanak ki kulturálisan, amelyek már a posztmodernben is igen népszerűvé váltak – ilyen például ADORNO és HORKHEIMER felvilágosodás-kritikája, mely filozófiai konstrukció már maga is súlyos eszmetörténeti hiányosságokkal bír, és mint ilyen, rendkívül félrevezető. GARCÉS szerint fenntarthatatlan, posztumusz korunkban a túlélésünk záloga nem más, mint egy új radikális felvilágosodás, amelyik újfent az emberi méltóságot, az emancipációt és a kritikai gondolkodást helyezi a középpontba. Ez még akkor is megfontolandó, s vitára érdemes felvetés, ha a kortárs polikrízis túlélése valójában nem lehet sokkal több a „méltó hanyatlásunknál” (Santiago ZABALA). A kurzus során a felvilágosodás filozófiai és (eszme)történeti megközelítéseinek ellentmondásos kalandjairól is szó esik majd, a tájékoztatóban megadott olvasmányokon kívül többek között Roy PORTER, Margaret C. JACOB, Vincenzo FERRONE, Jonathan ISRAEL és Wilhelm SCHMIDT-BIGGEMANN művei nyomán.

Oktatók	Oktató neve	Oktató elérhetősége	BIO	Fogadóóra
	Szentpéteri Márton	szem@mome.hu	https://mome.hu/hu/emberek/szentpete-ri-marton	egyéni egyeztetés alapján

Félév menete	A kurzus menete	Órarendi időpontok
	heti gyakorisággal, helyszín: doktori coworking, MOME UP 401.	szerda, 13:40-15:00

Alk.	Dátum	Tartalom
	09.10	Doktori Kick-off program, nincs kurzus
1	09.17	
2	09.24	
3	10.01.	
4	10.08.	
5	10.22	
	10.29.	Doktori Agora napja, nincs kurzus
6	11.05	
7	11.12	
8	11.19	
9	11.26	
10	12.03	
	12.10.	PhdDay: műhelykonferencia doktori hallgatóknak

Követelmények és értékelés	Követelmény, beadandó munka	Értékelés szempontjai	Leadási határ-idő, alkalom	Súly az érdemjegyen
	A féléves teljesítéshez aktív órai részvételre és az év végén leadandó kutatási beszámolóra (research report) lesz szükség. Ennek paramétereit a megfelelő órán tisztázzuk. Értékelése három lépcsős: remekül megfelelt (5, jeles), megfelelt (3, közepes), nem felelt meg (1, elégtelen).			

Tájékoztató irodalom:

Sharan B. MERRIAM (2009) *Qualitative Research. A Guide to Design and Implementation*. San Francisco, CA (Jossey-Bass (Wiley)).

Simone WESNER (2024) *Researching the Creative and Cultural Industries. A Guide to Qualitative Research*. New York, NY – Oxford, UK (Routledge).

Jennifer CYR és Sara WALLACE GOODMAN eds. (2024) *Doing Good Qualitative Research*. Oxford (OUP).

T. W. ADORNO és Max HORKHEIMER (1990 [1944]) *A felvilágosodás dialektikája*. Bp. (Atlantisz). Újabb, javított kiadása uo., 2020-ban jelent meg.

Marina GARCÉS (2024 [2016]) *New Radical Enlightenment. Philosophy for a Common World*. Transl. Julie Wark. London, UK—New York, NY (Verso). Az Új radikális felvilágosodás katalán változata 2016-ban, a spanyol 2017-ben jelent meg Barcelonában, az Anagramánál.

John ROBERTSON (2015) *The Enlightenment. A Very Short Introduction*. Oxford (OUP).

Ritchie ROBERTSON (2020) *The Enlightenment. The Pursuit of Happiness, 1680-1790*. London (Penguin).

Anthony PAGDEN (2013) *The Enlightenment. And Why It Still Matters*. Oxford (OUP).

Fareed ZAKARIA. „The Rise of Illiberal Democracy” *Foreign Affairs*, 76/6 (Nov/Dec 1997), pp. 22-42.

Patrick J. DENEEN (2021) *A liberalizmus kudarca*. Bp. (Libri).

BÉKÉS Márton (2020) *Kulturális hadviselés*. Bp. (Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány).

HORVÁTH Márk, LOVÁSZ Ádám, NEMES Z. Márió (2019) *A poszthumanizmus változatai. Ember, embertelen és ember utáni*. Bp. (Prae).